

Concentration ของอุตสาหกรรมในประเทศไทย

นางสาว มั่งอร ทิมทอง

001341

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตร์บัณฑิต
แผนกวิชา เศรษฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๖

I1600048X

Industrial Concentration in Thailand

Miss Bangorn Tubtimtong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics**

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1972

นักวิชาการอีบ ฐานองกรรมการวิชาชีพ อนุ委員会นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาทางด้านกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีความสำคัญ

.....
.....

อนุบัน្ណีนักวิชาชีพ

คณะกรรมการตรวจวินัยนัก

.....
.....

ประธานกรรมการ

.....
.....

กรรมการ

.....
.....

กรรมการ

อาจารย์ชุมพลนุกานต์วิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัทธิพัฒนาฤก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
คำนำ	ข
กิจกรรมประจำ	ญ
รายการตารางประจำ	ญ
บทที่	
๑ บทนำ	๑
๒ แนวความคิดในการวัด Concentration และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ค่าของ Concentration	๒
วิธีการวัด Concentration	๓๗
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าของ Concentration	๔๙
๓ Concentration ของอุตสาหกรรมในประเทศไทย	๕๐
อุตสาหกรรมที่มีค่า Concentration สูง	๕๑
อุตสาหกรรมที่มีค่า Concentration ขนาดกลาง	๕๖
อุตสาหกรรมที่มีค่า Concentration ต่ำ	๕๗
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่า Concentration	๕๙
ผลจากการวัดอุตสาหกรรมมีค่า Concentration ในระดับกลาง ๆ	๖๘
การเปลี่ยนแปลงของ Concentration และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ- การเปลี่ยนแปลง	๖๙

ความล้มเหลวของ Concentration ที่มีต่อปัจจัยอื่นในทางเคมีภัณฑ์ ๕๐

๔ การศึกษาเฉพาะกรณีสำหรับอุตสาหกรรมประเทศต่าง ๆ	๕๗
อุตสาหกรรมแก้ว	๕๗
อุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์-เขียน	๖๓
อุตสาหกรรมประภากบดยนต์	๖๘
อุตสาหกรรมปั้นด้วย	๖๙
๕ การศึกษา Concentration ของประเทคื่น	๗๒
Concentration ของประเทคกำลังพัฒนาอุตสาหกรรม ..	๗๒
Concentration ของประเทคอุตสาหกรรม ..	๗๕
๖ นโยบายทางค้าน Concentration ของอุตสาหกรรมในประเทศไทย .	๗๖ /
๗ สรุปและเสนอแนะ	๑๐๒ X
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติการศึกษา	

หัวข้อวิทยานิพนธ์

Concentration ของอุตสาหกรรมในประเทศไทย

ชื่อ

นางสาวบังอร ทับพิมทอง

แผนกวิชา

เศรษฐศาสตร์

ปีการศึกษา

๒๕๖๖

บทคัดย่อ

สาขาอุตสาหกรรมในประเทศไทยได้ทิวทัศน์เพิ่มขึ้น หันเนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายกระจายการเศรษฐกิจ (economic diversification-policy) จึงมุ่งส่งเสริมการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เมื่อการผลิตขยายตัว อุตสาหกรรมทาง ๆ ย่อมมีโครงสร้างของคลาที่แข็งข้นมากขึ้น และต่างจากคลาที่มีการแข่งขันโดยแท้จริง (pure Competition) และในตลาดลักษณะทาง ๆ นี้ ผู้ผลิตสามารถที่จะควบคุมราคาก่อนมาการผลิต การขาย และการตลาดให้ในระดับ ทาง ๆ กัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าผู้ใดที่เกิดขึ้นจากการที่อุตสาหกรรมมีการผูกขาด ย่อมจะต้องเกิดขึ้น และผลจากการผูกขาดของอุตสาหกรรมนี้ มีทั้งผลดีและผลเสีย ทาง กรณผลเสียพิจารณาถึงว่า เมื่อมีการผูกขาดเกิดขึ้นแล้ว และทันทุนการผลิตไม่ได้ลดลง ทำให้ผู้ผูกขาดผลิตล้นค้าในปริมาณที่ต่ำกว่า แต่ขายในราคาน้ำหนักกว่าในตลาดที่มีการแข่งขันโดยแท้จริง และถึงถึงว่าในคลาที่มีการผูกขาดนั้นการผลิตยอมมีประสิทธิภาพอยู่ กว่า นอกจากนี้ยังมีผลเสียถึงทางด้านการจัดสรรทรัพยากรอีกด้วย ส่วนทางด้านผลที่จะเกิดขึ้นก็เนื่องมาจากเมื่อมีการผูกขาดเกิดขึ้นแล้วก่อให้เกิดการประยุกต์ต่อขนาดขึ้น (Economies of Scale) ทำให้ทนทุนการผลิตลดลง สามารถเพิ่มปริมาณการผลิต และขยายสินค้าในราคาน้ำหนักต่ำลงได้ นอกจากนี้ผู้ผลิตที่มีอำนาจผูกขาดนี้จะสามารถเพิ่มปริมาณการผลิตได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าของอุตสาหกรรมเป็นอย่างยิ่ง

การที่จะศึกษาถึงผลของการผู้อุตสาหกรรมนั้น จะเป็นที่จะต้องรู้ถึงระดับหรือขอบเขตของการผู้อุตสาหกรรมสีก่อน ซึ่งสามารถวัดโดยการใช้ Concentration เป็นเครื่องวัด และการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการผู้อุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมในประเทศไทย โดยใช้ Concentration เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ Concentration นี้คำนวณโดยหารจาก กิจกรรมนาคใหญ่ที่สุดจำนวนหนึ่ง (๑, ๔, ๘,...) มีส่วนเท่ากันในอุตสาหกรรมนั้น โดยอาจจะพิจารณาจากทางด้าน จำนวนคนงาน ปริมาณการผลิต น้ำหนักขาย น้ำหนักเพิ่ม ฯลฯ เป็นเกณฑ์โดยอุตสาหกรรมไม่มีค่า Concentration สูง เช่น ๖๐% และการเข้ามาของขันเพิ่มเป็นไปโดยมาก แสดงถึงว่าอุตสาหกรรมนั้นมีโอกาสที่จะมีอำนาจผู้อุตสาหกรรมได้อย่างมาก ทรงกันข้ามกับอุตสาหกรรมที่มี Concentration ต่ำ เช่น ๕๐% แสดงถึงว่าในอุตสาหกรรมนั้นมีการแข่งขันอย่างมาก

ในการศึกษาเรื่อง Concentration นี้ ให้เลือกตัวอย่างอุตสาหกรรม รีบมานะ ๙๒ อุตสาหกรรม จากข้อมูลการท้าสั่นของอุตสาหกรรม และแบ่งประเภทตามความของ Concentration ได้ดังนี้

(๑) อุตสาหกรรมที่มี Concentration สูง (๖๐% และมากกว่า) มีอยู่ประมาณ ๔๙% ของอุตสาหกรรมตัวอย่างทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้สามารถจะมีอำนาจผู้อุตสาหกรรมได้มากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ

(๒) อุตสาหกรรมที่มี Concentration ขนาดกลาง (๓๘% - ๖๖%) มีอยู่ประมาณ ๔๖% ของอุตสาหกรรมตัวอย่างทั้งหมด

(๓) อุตสาหกรรมที่มี Concentration ต่ำ (๓๑% และน้อยกว่า) มีอยู่ประมาณ ๗% ของอุตสาหกรรมตัวอย่างทั้งหมด อุตสาหกรรมประเภทนี้มีการแข่งขันมากกว่าอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ

อุตสาหกรรมและประเทกได้เลือกตัวอย่างศึกษาโดยละเอียดถึงสาเหตุและผลของการที่อุตสาหกรรมมี Concentration ในระดับนั้น ๆ เช่น ในอุตสาหกรรมที่มี Concentration สูงได้ศึกษาถึงอุตสาหกรรมแก้ว และอุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์ เป็นรังสีสาเหตุที่ทำให้มี Concentration สูงนี้เนื่องมาจากการนโยบายของรัฐบาลและการรวมตัวของผู้ผลิต ผลที่เกิดขึ้นคือ ผู้บริโภคไม่มีโอกาสได้เลือกชนิดของผลิตภัณฑ์ และการขึ้นราคางานค่า ในอุตสาหกรรมที่มี Concentration ขนาดกลาง ได้ศึกษาถึงอุตสาหกรรมประกลบบรรจุภัณฑ์เป็นตัวอย่าง และศึกษารายละเอียดของอุตสาหกรรมมันภายในประเทศที่มี Concentration ทำ อาจสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในประเทศไทยมี Concentration สูง ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกันกับประเทศที่กำลังพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น อินเดีย แต่ลักษณะของ Concentration ตรงตามกับประเทศที่พัฒนาอุตสาหกรรมแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา หรืออังกฤษ ซึ่งอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มี Concentration สำหรับนโยบายทางคานอุตสาหกรรมที่ทำด้วยการให้มี Concentration ทำ หรือมีการแข่งขันกันโดยย่างเสรี แต่เมื่อพิจารณาจากขอบเขตของตลาดสินค้าอุตสาหกรรมภายในประเทศของไทย ซึ่งมีขอบเขตจำกัดอย่างยิ่ง และความสามารถในการลงอุปกรณ์สินค้าประเทกนิคยังมีอยู่น้อย ก็ต้นนี้จะเป็นอย่างยิ่งที่จะห้องให้อุตสาหกรรมส่วนใหญ่มี Concentration สูง เพราะนโยบายที่จะให้อุตสาหกรรมส่วนใหญ่มี Concentration ดำเนินยอมจะมีผลเสีย เกิดขึ้นกับที่ปรากฏอยู่ในบัญชีอุตสาหกรรมในประเทศคงประสบภัยการแข่งขันอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ทำให้ขาดทุน ทองเลิกกิจการไป

ตั้งนี้ในระยะเริ่มนั้นของการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งตลาดของสินค้าอุตสาหกรรมยังมีขอบเขตจำกัด จึงควรมีนโยบายควบคุมให้อุตสาหกรรมคง ๆ มีการแข่งขันกันแบบสมควร คือให้ Concentration ขนาดกลาง หรือค่อนข้างสูงเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ห้องอาทัยการผลิตขนาดใหญ่ถึงจะผลิตให้ในทันทุนทำ และควรมาตราการป้องกันอย่างไรที่จะติดตามจากการที่อุตสาหกรรมมี Concentration

ถูง มีอำนาจอยุกซากโกร เช่น การอนุญาตให้มีการนำเข้าโค้วย่างเลวี หรือการควบคุม
ราคางานสินค้าเป็นทัน ต่อเมื่อสามารถขยายผลด้วยห้องสินค้าอุตสาหกรรมให้เพิ่มขึ้นแล้ว
จึงควรที่จะให้มีค่า Concentration ลดลง มีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

Thesis Title : Industrial Concentration in Thailand
Name : Miss Bangorn Tubtimtong
Department : Economics
Academic Year : 1971

ABSTRACT

The increasing significance of the industrial sector in Thailand is due to the government's economic diversification policy which aims at promoting increased production of industrial goods. As production expands, industrial goods market structure becomes more complex and diverges from that of pure competition. Producers are able to exercise control over price, output quantity, sales, and marketing, the degree of control varying with the extent of their monopoly power. It could be said, therefore that problems associated with monopoly are bound to arise. The existence of monopolistic industries may have both desirable and undesirable consequences. The undesirable effects occur if monopoly does not lead to a reduction in the cost of production. The producer will reduce his output, but will also sell at a price higher than that prevailing in a purely competitive market. This indicates that a monopolistic market is less efficient than a purely competitive one. Further allocation of resources is also affected. Advantages of monopoly are that it leads to economics of scale, bringing about a reduction in costs of production, increased volume of output, and lower sales price. The monopolist can rapidly expand his output which will have a significant effect on the progress of the industry.

In order to study the consequence of monopoly it is essential that we know the level or extent of monopoly in the industry, which can be measured by a concentration ratio. The objective of this thesis is to study the problem of monopoly by using "Concentration" as an analytical tool. The degree of concentration is measured by the share of the total gross output, net output and employment of an industry controlled by the largest unit in that industry. The higher the degree of concentration, the more the possibility of monopoly ~~to occur~~

In this study 78 samples have been selected from the second industry census in 1968. It is found that a high degree of concentration exists in most of the selected industries due to the government's industrial promotion policy. This finding conforms to the pattern of concentration in other developing industrialized countries such as India, and differs significantly from a low degree of concentration in the well established industrialized countries such as the United States and the United Kingdom.

Considering the limitation of industrial market and the ability to export, the government's policy which encourages high concentration is somewhat more suitable than that which leads to low concentration. This policy could be complemented by other instruments to eliminate bad effects of monopoly, such as price control or import expansion policy. Low concentration and higher competition policy will be substituted after the market size has increased.

คำนำ

ในการวิจัยส่วนใหญ่ในวิทยานิพนธ์ท้องใช้ตัวเลขที่สำคัญที่สุด คือ Concentration Ratio ซึ่งเป็นการคำนวณหา ส่วนของกิจการขนาดใหญ่ที่สุดจำนวนหนึ่ง (๑, ๖, ๘, ๒๐) เพื่อชักอุตสาหกรรมทั้งหมด โดยอาจจะพิจารณาจากทางค่านจำนวนคนงาน ปริมาณการผลิต มูลค่าเพิ่ม กำลังการผลิตเป็นต้น ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องทราบว่าในอุตสาหกรรมหนึ่ง ๆ นั้น มีจำนวนบริษัททำการผลิตสินค้าชนิดนั้นทั้งหมดกี่บริษัท และรายละ เอี่ยดของแต่ละบริษัท เพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับส่วนของกิจการขนาดใหญ่ที่สุด และผู้เขียนคาดคะWARE ให้ตัวเลขเหล่านี้จากสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้จากการทำสำมะโนอุตสาหกรรม และให้รวมรวมตัวเลขเหล่านี้ไว้ แต่ขออยู่ที่มีอยู่ ๆ ในลักษณะที่ต้องใช้กับเครื่อง Computer และเนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยส่วนบุคคล จึงไม่ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานสถิติแห่งชาติในการใช้เครื่อง Computer เมื่อนำมาคำนวณตามธรรมชาติจึงไม่สามารถที่จะคำนวณถึงอุตสาหกรรมทุกชนิดในประเทศไทยได้ เนื่องจากข้อมูลมีอยู่ เป็นจำนวนมาก และสามารถพิจารณาจากทางค่านจำนวนคนงานได้แต่เพียงอย่างเดียว ประกอบกับไม่สามารถที่จะหาข้อมูลนี้ได้จากที่ท่อน ดังนั้นตัวเลข Concentration ที่ได้จึงขาดความสมบูรณ์อย่างยิ่ง ไม่สามารถจะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง นอกจากจะเป็นการศึกษาเพื่อทดสอบผลในทางทฤษฎีเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้พยายามใช้ข้อมูลที่นำมาได้ให้เป็นประโยชน์ในการวิจัยนี้อย่างมากที่สุด

๘

กิจกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา
อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยนี้ และอาจารย์ผ้าสุก พงษ์ไพบูลย์ ที่ได้ให้กำเนิดน้ำที่
เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งกองเรียนรู้กิจกรรม สำนักงานปลัดกระทรวง
อุตสาหกรรม ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีในการสนับสนุนหัวข้อมูลรายละเอียดที่ใช้
ประกอบการวิจัยนี้

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๔.๑ การขยายตัวของระบบอุตสาหกรรมไทยจากปี ๒๐๐๔-๒๕๙๔	๙
๔.๒ Concentration ของอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกาในปี ๑๙๔๗, ๑๙๕๔, ๑๙๕๕, ๑๙๕๖	๙๐
๕.๑ Concentration คำนวณจากทางคานมูลค่าขาย มูลค่า เพิ่ม และจำนวนคนงาน ปี ๑๙๕๖	๙๖
๕.๒ Concentration ของอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกาคำ- นวณโดยใช้ Concentration Curve	๙๘
๕.๓ การหา Concentration โดยใช้ Lorenz Coeffi- cient	๑๐๑
๕.๔ การหา Concentration โดยใช้ Summary Index . . .	๑๐๒
๕.๕ เปรียบเทียบ CCI และ Summary Index	๑๐๓
๕.๖ CCI ของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เนื่ยนในสหรัฐอเมริกาในปี ๑๙๖๗	๑๐๔
๕.๗ การคำนวณหา ratio Concentration Ratio ประกอบกับ Size Ratio	๑๐๖
๗.๑ การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามค่า Concentration ในปี ๑๙๙๐	๑๐๙
๗.๒ อุตสาหกรรมที่มีค่า Concentration สูง และจำนวนคน ทำงานในอุตสาหกรรมนั้น	๑๑๒
๗.๓ ลักษณะกรรมที่มีค่า Concentration ขนาดคล่องแฉะ จำนวนคนทำงานในอุตสาหกรรมนั้น	๑๑๕

ตารางที่

๓.๔ อุตสาหกรรมที่มี Concentration ทำ และจำนวนคนทำงาน ในอุตสาหกรรมนั้น	๓๗
๓.๕ แสดงการกระจายของอุตสาหกรรม ๖๔ อุตสาหกรรมตามค่า Concentration	๓๘
๓.๖ Concentration จำแนกตามหมู่อุตสาหกรรมในปี ๒๕๑๐ ..	๔๐
๓.๗ จำนวนสถานการธุรกิจในปี ๒๕๐๖ และ ๒๕๑๐	๔๑
๓.๘ เงินลงทุน และมูลค่าผลิตภัณฑ์ผลิตให้ในภาคหนึ่งปีในบางอุต- สาหกรรม	๔๔
๓.๙ การเปลี่ยนแปลงของ Concentration ในบางอุตสาหกรรม	๔๔
๓.๑๐ การเปลี่ยนแปลงของ Concentration จากปี ๒๕๐๖-๒๕๑๐	๔๔
๓.๑๑ การเปลี่ยนแปลงของ Overall Concentration จากปี ๒๕๐๖-๒๕๑๐	๔๕
๓.๑๒ แสดงค่า Concentration และอัตรากำไร	๔๕
๓.๑๓ แสดงค่า Concentration และอัตราคาดประมาณงาน	๔๕
๔.๑ แสดงค่า Concentration ของอุตสาหกรรมแยกจากปี ๒๕๐๔- ๒๕๑๙	๕๗
๔.๒ แสดงปริมาณการผลิตແเกวของเอกชน และวิสาหกิจ	๕๙
๔.๓ แสดงปริมาณการผลิตในประเทศไทย การนำเข้า และการบริโภค ๔๕	๖๐
๔.๔ แสดงจำนวนโรงงาน และการผลิตແเกวภายในประเทศไทย	๖๒
๔.๕ ปัจจัยการดำเนินงาน พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๑๙	๖๔
๔.๖ ปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์ - เขียน	๖๔

๔.๗	แสดง Concentration ของอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ จากปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๓	๖๙
๔.๘	แสดงปริมาณรถยนต์นำเข้าจากต่างประเทศระหว่างปี ๒๕๐๖ - ๒๕๑๐	๖๙
๔.๙	จำนวนเงินทุน และการใช้แรงงานในอุตสาหกรรมรถยนต์ สำรวจปี ๒๕๑๒	๖๙
๔.๑๐	Concentration ของอุตสาหกรรมรถยนต์ของทาง ประเทศ	๗๙
๔.๑๑	ปริมาณการประกอบรถยนต์ภายในประเทศ	๗๙
๔.๑๒	ปริมาณการประกอบรถยนต์บรรทุกภายในประเทศ	๗๙
๔.๑๓	Concentration ของอุตสาหกรรมปั้น赖以	๗๙
๔.๑๔	แสดงจำนวนโรงงาน และกำลังการผลิตของอุตสาหกรรม ปั้น赖以	๗๙
๔.๑๕	ขนาดของอุตสาหกรรมแบ่งตามจำนวนคนงานปี ๑๙๖๘ ของ บริษัท	๘๐
๔.๑๖	การกระจายของจำนวนคนทำงานตามขนาดของอุตสาหกรรม ของสิงค์โปร์ในปี ๑๙๖๘	๘๐
๔.๑๗	Concentration ของอุตสาหกรรมในอินเดียในปี ๑๙๖๐- ๑๙๖๙	๘๐
๔.๑๘	เปอร์เซ็นต์ของอุตสาหกรรมที่ถูกควบคุมโดยรัฐบาลในประ- เทศอินเดีย	๘๘
๔.๑๙	อัตราการไฟแนนเชียล และ Concentration ของอุต- สาหกรรมในอินเดียในปี ๑๙๖๘	๘๘

ตารางที่

๕.๖ จำนวนคนทำงานในสาขาทาง ๆ ของประเทศอังกฤษ และ สหรัฐอเมริกาปี ๑๘๘๐	๙๔
๕.๗ ประเภทของอุตสาหกรรมแบ่งตามค่า Concentration ในปี ๑๘๘๑	๙๙
๕.๘ อุตสาหกรรมจำแนกตามค่า Concentration ในสหรัฐ- อเมริกาปี ๑๘๘๔	๙๙
๕.๙ Concentration โดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรมในปี ๑๘๘๑, ๑๘๘๔, ๑๘๘๕, ๑๘๘๖	๙๙